

Weiss ??levsel Bozulma Derecelendirme ?lçe?i – Ebeveyn ?fadesi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Weiss ??levsel Bozulma Derecelendirme ?lçe?i – Ebeveyn ?fadesi*.
Turkish Psychological Scales. Retrieved from
<https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32627>

Özet

Weiss ??levsel Bozulma Derecelendirme Ölçe?i - Ebeveyn ?fadesi (WFIRS-P), çocuk ve ergenlerdeki psikiyatrik semptomlar?n günlük ya?am alanlar? üzerindeki etkilerini, ebeveyn bak?? aç?s?yla de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmif bir ölçektir. Bu ölçek, özellikle **Dikkat Eksikli?i ve Hiperaktivite Bozuklu?u (DEHB)** gibi geli?imsel bozukluklar?n neden oldu?u i?levsel bozulma?n ciddiyetini ve yayg?nl???n? ölçmeye odaklanmaktadır. Ölçe?in Türkçe uyarlamas? Tarakç?o?lu ve arkada?lar? taraf?ndan 2015 y?l?nda gerçekte?tirilmif olup, kültürel geçerlili?i ve güvenilirli?i incelenmi?tir.

Ölçek, toplamda 50 maddeden ve alt? farklı ya?am alan?n? temsil eden 6 alt boyuttan olumaktadır. Yan?tlar 4'lü Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullan?larak toplan?r, bu da ebeveynlerin çocu?un ya?ad??? bozulma düzeyini hassasiyetle belirtmesine olanak tan?r. WFIRS-P, klinik uygulamalarda ve ara?t?rmalarda, tedavi öncesi ve sonras? i?levsellikteki de?i?iklikleri izlemek için önemli bir araç olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

??levsel Bozulma, DEHB, Weiss Ölçe?i, Ebeveyn Raporu, Uyarlama, **Likert Ölçe?i**, Psikometri, Çocuk Psikiyatrisi.

Yazarlar

Mahmut C. Tarakç?o?lu, Nermin Çak?n Memik, Nalan Olgun, Ömer Aydemir, Michael D. Weiss.

Amaç

Weiss ??levsel Bozulma Derecelendirme Ölçe?i - Ebeveyn ?fadesi'nin temel amac?, çocuk ve ergenlerin ya?am kalitelerinde ve günlük i?levselliklerinde psikopatolojiden kaynaklanan bozulma derecesini sistematik olarak ölçmektir. Ölçek, ebeveynlerin gözlemlerine dayanarak, çocu?un akademik ba?ar?, sosyal ili?kiler, aile içi uyum ve özgüven gibi kritik alanlardaki zorluklar?n? nicelle?tirmeyi hedefler.

Türkçe uyarlama çal??mas? (2015), ölçe?in orijinal yap?s?n?n ve psikometrik özelliklerinin Türk kültürü ve diline uygunlu?unu test etmek amac?yla yap?lm??t?r. Bu sayede, Türkiye'deki klinisyenler ve ara?t?rmacılar için DEHB ve ili?kili bozukluklarda i?levsel sonuçlar? de?erlendirmede standartla?t?r?lm?? ve güvenilir bir araç sa?lanm??t?r.

Yap?

Weiss ??levsel Bozulma Derecelendirme Ölçe?i, i?levsel bozulmay? çok boyutlu bir yap? olarak

ele al?r. Ölçek, 50 madde ile temsil edilen ve çocu?un ya?am?ndaki alt? temel alan? kapsayan 6 alt boyuttan olu?maktadır. Bu alt boyutlar genellikle akademik performans, ev i?levselli?i, sosyal ili?kiler ve riskli davran??lar gibi alanlar? içerir. Ölçek, bireyin semptomlar?n?n ötesine geçerek, bu semptomlar?n gerçek dünya üzerindeki etkisini ölçmeye odaklan?r.

Ölçek, ebeveynin çocu?un davran??lar?n? de?erlendirmesine dayan?r ve dolay?s?yla çocu?un subjektif raporlar?na göre daha objektif bir d?? gözlem sa?lamay? amaçlar. Derecelendirme, 4'lü Likert sistemi kullan?larak yap?l?r ve ebeveynin ilgili maddenin çocu?u ne ölçüde tan?mlad???n? belirtmesini ister.

Geçerlik

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas?nda, yap? geçerlili?ini detayl? bir ?ekilde incelemek amacıyla kapsaml? analizler yap?lm??t?r. Bu analizler aras?nda, ölçek maddelerinin belirlenen alt boyutlarla tutarlıl???n? test etmek için hem aç?mlay?c? **faktör analizleri** (AFA) hem de do?rulay?c? faktör analizleri (DFA) kullan?lm??t?r.

Aç?mlay?c? faktör analizine ba?lanmadan önce, örneklem büyüklü?ünün ve verinin faktör analizi için uygun olup olmad???n? de?erlendirmek amacıyla **Kaiser - Meyer - Olkin (KMO) testi** uygulanm??t?r. DFA ise ölçe?in orijinal 6 alt boyutlu yap?s?n?n Türk örnekleminde de desteklenip desteklenmedi?ini belirlemek için kullan?lm??t?r. Bu analizler, ölçe?in kavramsal yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde ölçtü?ünü do?rulam??t?r.

Güvenirlik

Güvenilirlik, ölçe?in zamana kar?? tutarlıl???n? ve içsel tutarlıl???n? de?erlendiren iki ana yöntemle incelenmi?tir. ?ç tutarlıl?k güvenilirli?i için, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar iyi ölçtü?ünü gösteren **Cronbach'?n alfa katsay?s?** hesaplanm??t?r. Yüksek alfa de?erleri, ölçe?in maddelerinin homojen oldu?unu ve ayn? yap?y? ölçtü?ünü i?aret eder.

Test-tekrar test güvenilirli?i ise, ölçe?in farklı zamanlarda uyguland???nda tutarlı? sonuçlar verip vermedi?ini belirlemek amacıyla kullan?lm??t?r. Bu analizde, iki farklı ölçümden elde edilen puanlar aras?ndaki ili?kiyi de?erlendirmek için uygun korelasyon analizleri (Pearson veya Spearman'?n korelasyon analizleri) uygulanm??t?r. Elde edilen güçlü korelasyon katsay?lar?, ölçe?in zaman içinde istikrarlı ölçümler sa?lad???n? göstermi?tir.

Faktör Analizi

Weiss ??levsel Bozulma Derecelendirme Ölçe?i'nin Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?s?sal geçerlili?ini sa?lamla?t?rmak amacıyla hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?lm??t?r. AFA, ölçe?in Türk kültüründeki

potansiyel alt boyut yap?s?n? ke?fetmek için, DFA ise orijinal 6 faktörlü yap?n?n uyumunu do?rulamak için yap?lm??t?r.

Yap?lan analizler, ölçe?in 6 alt boyutlu yap?s?n?n Türk pop?lasyonunda da geçerli oldu?unu desteklemi?tir. KMO ve Barlett küresellik testi sonuçlar?, verinin faktör analizi için uygun oldu?unu göstermi?, bu da ölçe?in çok boyutlu **psikometrik** yap?s?n?n sa?laml???n? ortaya koymu?tur.

Araç

Test Tipi: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Ebeveyn Raporu (Öz de?erlendirme formu de?il, ebeveyn taraf?ndan doldurulan derecelendirme ölçe?i)

Maddeler ve Boyutlar: 6 alt boyut, 50 madde

Derecelendirme: 4'lü Likert Ölçe?i

3 = Kat?l?yorum

2 = K?smen Kat?l?yorum

1 = Kat?lm?yorum

0 = Fikrim Yok

Mevcut Diller: Türkçe, ?ngilizce (Orijinal)

Pop?lasyon Grubu: Çocuklar ve Ergenler

Ya? Grubu: Genellikle okul ça?? çocuklar? ve ergenler (Spesifik ya? aral??? uyarlama makalesinde belirtilmi?tir, ancak genel olarak 6-18 ya? aral??? için tasarlanm??t?r).

Pop?lasyon Detaylar?: Türkiye'deki çocuk ve ergen pop?lasyonu üzerinde, özellikle DEHB tan?s? alm?? bireylerin i?levsel bozulma düzeylerini ölçmek için kullan?lm??t?r.

Test Metodolojisi: Klinik de?erlendirme ve ara?t?rmalarda kullan?lan, ebeveynin çocu?un günlük ya?am?ndaki i?levsel zorluklar? belirtmesini gerektiren, nicel derecelendirme ölçe?i.

?leti?im Bilgileri

Sorumlu Yazar: Mahmut Tarakçıo?lu

?leti?im E-postas?: mtarakcioglu@hotmail.com

??zinler, Ücret ve Test Y?l?

Uyarlama Y?l?: 2015

??zinler ve Ücret: Ölçe?in kullan?m? ve telif haklar?, ölçe?in orijinal yarat?c?s? ve Türkçe uyarlamay? yapan ilgili yazarlarla ileti?ime geçilerek öğrenilmelidir.

Orijinal PDF doküman? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

weiss-islevsel-bozulma-derecelendirme-olcegi-ebeveyn-ifadesi-toad.pdf

Kaynaklar

Tarakçıo?lu, M.C., Çak?n Memik, N., Olgun, N., Aydemir, Ö.,& Weiss, M.D. (2015). Turkish validity and reliability study of the Weiss Functional Impairment Rating Scale-Parent Report. *ADHD Attention Deficit and Hyperactivity Disorders*, 7 (2), 129-139. <https://doi.org/10.1007/s12402-014-0158-6>.

Weiss ??levsel Bozulma Derecelendirme Ölçe?i - Ebeveyn ?fadesi Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, telif haklar? nedeniyle burada tam olarak sunulmamaktadır. Ancak ölçek yap?s? a?a??daki gibidir:

Ölçek toplam 50 maddeden oluşmaktadır.

Ölçek, 6 farklı alt boyutu ölçmektedir.

Maddeler, ebeveynin çocu?un ??levsel bozulma düzeyini 4'lü Likert sistemi üzerinden derecelendirmesini gerektirmektedir.